

ROCZNIK TOMISTYCZNY

7 (2018)

ROCZNIK TOMISTYCZNY
7 (2018)

ΘΩΜΙΣΜΟΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ANNARIUS THOMISTICUS
THOMISTIC YEARBOOK
THOMISTISCHE JAHRBUCH
ANNUAIRE THOMISTIQUE
ANNUARIO TOMISTICO
TOMISTICKÁ ROČENKA

ROCZNIK TOMISTYCZNY
7 (2018)

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne
WARSZAWA

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD:

Michał Zembrzusi (sekretarz / secretary), Magdalena Płotka (zastępca redaktora naczelnego / deputy editor), Dawid Lipski, Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk (redaktor naczelny / editor-in-chief)

RADA NAUKOWA / SCIENTIFIC COUNCIL:

Adam Wielomski, Stanisław Wielgus, Antoni B. Stępień, Sławomir Sobczak, Arkady Rzegocki, Andrzej Maryniarczyk, Marcin Karas, Krzysztof Kalka, Marie-Dominique Goutierre, Mieczysław Gogacz, Pavol Dancák, Paul J. Cornish, Mehmet Zeki Aydin, Artur Andrzejuk, Anton Adam.

RECENZENCI / REVIEWERS

Antoni B. Stępień, Paul J. Cornish, Tomasz Pawlikowski, Marie-Dominique Goutierre, Piotr Mazur, Grzegorz Hołub, Andrzej Jonkisz, Marek Prokop

REDAKCJA JĘZYKOWA / LANGUAGE EDITORS

Elżbieta Pachciarek (j. polski), Bernice McManus-Falkowska, Ewa A. Pichola, Magdalena Płotka (j. angielski), Christel Martin, Iwona Bartnicka (j. francuski), Adam M. Filipowicz, Michał Zembrzusi (greka, łacina)

PROJEKT OKŁADKI

Mieczysław Knut

OPRACOWANIE GRAFICZNE, SKŁAD I ŁAMANIE

Maciej Głowacki

© Artur Andrzejuk / Naukowe Towarzystwo Tomistyczne (wydawca / editor)

Warszawa 2018

ISSN 2300-1976

Rocznik Tomistyczny ukazuje się dzięki pomocy Jacka Sińskiego

Redakcja Rocznika Tomistycznego

ul. Klonowa 2/2

05-806 Komorów

POLSKA

Druk i dystrybucja:

WYDAWNICTWO von borowiecky

05-250 Radzymin

ul. Korczaka 9E

tel./fax (0 22) 631 43 93,

tel. 0 501 102 977

www.vb.com.pl e-mail: ksiegnia@vb.com.pl

WYDAWNICTWO
von borowiecky

Spis treści

Od Redakcji.....	11
Raymond Leo Cardinal Burke The Crisis regarding Marriage in the Present Day.....	13
Wokół myśli Étienne'a Gilsona w rocznicę śmierci	
Mieczysław Gogacz Gilson i filozofia.....	39
Richard Fafara Philosophy and Civilization	53
Peter Redpath An American Perspective on the Christian Philosophy of St. Thomas Aquinas: Midwife to Birth of a New and Improved Global Civilization of Freedom!.....	61
Curtis L. Hancock The Elusiveness of Happiness in the Modern World.....	71
Nicolas Moscicki Gilson - voudrait-il deconstruire la metaphysique?.....	79
Michał Zembrzuski In Defense of Realism. The Metaphysical Thought of Mieczysław Gogacz	105
Mieczysław Gogacz Wpływ Étienne'a Gilsona na filozofię w Polsce	119

Rozprawy i artykuły

Artur Andrzejuk Własności istnieniowe bytu w interpretacji tomizmu konsekwentnego	131
Michał Zembrzuski Problem <i>mind-body</i> w świetle Tomaszowej koncepcji hylemorfizmu	159
Marcin W. Bukala Siódme: „Nie kradnij”. O średniowiecznym odkrywaniu rynku na marginesie książki Paola Prodiego	177
Artur Andrzejuk Problem pojęcia natury w pismach Tomasza z Akwinu	193
Magdalena Płotka From <i>scibile</i> to <i>operabile</i> . Metaphilosophical and Methodological Debate on Practical Character of Artes in 15th Century Cracow.....	213
Izabella Andrzejuk Filozoficzne podłoże mistyki św. Jana od Krzyża	229

Magdalena Płotka	
Action and Happiness. A Reinterpretation of Thomas Aquinas's Theory of Happiness in Paul's of Wroclaw Ethical Thought	241
Krzysztof A. Wojcieszek	
Cnota trzeźwości: indywidualna czy społeczna?.....	255
Ewa Agnieszka Pichola	
Ne ite ad Thomam, sed ad von Hildebrand.....	271
Jan Pocij	
Konsekwencje metafizyczne ujęć materii i ruchu we współczesnej fizyce.....	287
Tomasz Pawlikowski	
Klasyczne ujęcia problemu prawdy w „post-świecie”	313

Sprawozdania i recenzje

Natalia Herold	
Naukowe Towarzystwo Tomistyczne	347
Izabella Andrzejuk	
Sprawozdanie z sympozjum naukowego „Tomizm konsekwentny” – 18 listopada 2017 roku.....	351
Michał Zembrzowski	
Sympozjum Tomistyczne na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – 28 lutego 2018 roku.....	355
Michał Zembrzowski	
Sprawozdanie z Sympozjum Tomistycznego w Łomży – 7 marca 2018 roku.....	359
Artur Andrzejuk	
Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. „Małżeństwo i rodzina. Źródła kryzysu i drogi wyjścia” – 7 czerwca 2018 roku.....	365
Magdalena Płotka	
Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Filozofia a cywilizacje – w rocznicę śmierci Étienne'a Gilsona i Mieczysława Krąpca” – 8 czerwca 2018 roku ..	371
Natalia Herold	
Kulisy sporu o istotę i istnienie. Recenzja: Tomasz Sutton, <i>De esse et essentia</i> , Biblioteka Rocznika Tomistycznego, Warszawa 2018.....	377
Magdalena Płotka	
Świat uczuć i świat rozumu. Recenzja: Justyna Fiołek, <i>Świat uczuć u świętego Tomasza z Akwinu</i> , Warszawa 2017.....	385
Bożena Listkowska	
O nieprostych kwestiach w sposób prosty, jasny i precyzyjny. Recenzja: Artur Andrzejuk, <i>Tomasz z Akwinu jako filozof</i> , Warszawa 2017.	389
Izabella Andrzejuk	
Podstawy filozofii wychowania. Recenzja: Mikołaj Krasnodębski, <i>Antropologia edukacji - wybrane aporie w świetle filozofii klasycznej</i> , Głogów 2018	397

Polemiki i dyskusje

Nicolas Moscicki

Structure de l'être dans *La Somme contra Gentiles*. Essai de reflexion sur l'article de Professeur Artur Andrzejuk *Struktura bytu w «Summa contra Gentiles» Tomasza z Akwinu*, *Rocznik Tomistyczny / Annuaire Thomiste* N° 6 (2017).....405

Nota o autorach..... 421

Table of Contents

Editorial.....	11
Raymond Leo Cardinal Burke The Crisis regarding Marriage in the Present Day.....	13
On Étienne Gilson thought on the anniversary of his death	
Mieczysław Gogacz Gilson and Philosophy.....	39
Richard Fafara Philosophy and Civilization	53
Peter Redpath An American Perspective on the Christian Philosophy of St. Thomas Aquinas: Midwife to Birth of a New and Improved Global Civilization of Freedom!.....	61
Curtis L. Hancock The Elusiveness of Happiness in the Modern World.....	71
Nicolas Moscicki Did Gilson Intend to Deconstruct the Metaphysics?	79
Michał Zembrzuski In Defense of Realism. The Metaphysical Thought of Mieczysław Gogacz	105
Mieczysław Gogacz Influence of Étienne Gilson on Philosophy in Poland	119

Dissertations and articles

Artur Andrzejuk Existential Properties in the Interpretation of Consequent Thomism	131
Michał Zembrzuski Mind-body Problem in the Light of Aquinas's Conception of Hylomorphism	159
Marcin W. Bukala „Seventh: You shall not steal” – Notes on the Medieval „Discovering” of the Market in the Margin of Paulo Prodi's Book.....	177
Artur Andrzejuk Problem of the Concept of Nature in Thomas Aquinas's Texts.....	193
Magdalena Płotka From <i>scibile</i> to <i>operabile</i> . Metaphilosophical and Methodological Debate on Practical Character of Artes in 15th Century Cracow.....	213
Izabella Andrzejuk Philosophical Grounds of Mysticism of St. John of the Cross	229

Magdalena Płotka	
Action and Happiness. A Reinterpretation of Thomas Aquinas's Theory of Happiness in Paul's of Wroclaw Ethical Thought	241
Krzysztof A. Wojcieszek	
The Virtue of Sobriety: Individual or Social?.....	255
Ewa Agnieszka Pichola	
Ne ite ad Thomam, sed ad von Hildebrand [Do not go to Thomas, go to von Hildebrand].....	271
Jan Pocij	
The Metaphysical Consequences of the Concepts of Matter and Motion in Contemporary Physics.....	287
Tomasz Pawlikowski	
The Classic Approaches to the Problem of Truth in the „Post-World”	313

Reports and Reviews

Natalia Herold	
Scientific Thomistic Society	347
Izabella Andrzejuk	
Report on the Conference „Consequent Thomism” – 18th of November 2017	351
Michał Zembruski	
Report on the Thomistic Conference at Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw – 28th of February	355
Michał Zembruski	
Report on the Thomistic Conference in Łomża – 7th of March 2018.....	359
Artur Andrzejuk	
Report on the conference „Marriage and family. The sources of crisis and ways out” – 7th of June 2018.....	365
Magdalena Płotka	
Report on the International Conference „Philosophy and Civilisation – on the Anniversary of Death of Étienne Gilson and Mieczysław Krąpiec” – 8th of June 2018	371
Natalia Herold	
Behind the Scenes of the Essence and Existence Dispute. Review: Tomasz Sutton, <i>De esse et essentia</i> , Biblioteka Rocznika Tomistycznego, Warszawa 2018.....	377
Magdalena Płotka	
The World of Emotions and the World of Reason. Review: <i>Justyna Fiołek, Świat uczuć u świętego Tomasza z Akwinu</i> [The World of Emotions in Saint Thomas Aquinas], Katowice 2017.....	385
Bożena Listkowska	
On Non Simple Issues in a Simple, Clear and Precise Way. Review: Artur Andrzejuk, <i>Tomasz z Akwinu jako filozof</i> [Thomas Aquinas as a Philosopher], Warszawa 2017.....	389
Izabella Andrzejuk	
Basics of the Philosophy of Education. Review: Mikołaj Krasnodębski, <i>Antropologia edukacji - wybrane aporie w świetle filozofii klasycznej</i> [Anthropology of Education - Selected Apories in the Light of Classical Philosophy], Głogów 2018.....	397

Controversy and Discussions

Nicolas Moscicki

Structure of Being in *Summa contra Gentiles*. An Attempt of Reflection on the Artur
Andrzejuk's Text *Struktura bytu w «Summa contra Gentiles» Tomasza z Akwinu*, *Rocznik
Tomistyczny / Thomistic Yearbook N° 6 (2017)* 405

Note about authors..... 421

Philosophy and Civilization

Słowa kluczowe: Gilson, Philosophy, History of Philosophy, Civilization

Three Approaches to the History of Philosophy

In his essay on “The Role of Philosophy in the History of Civilization” presented at the Sixth International Congress of Philosophy held at Harvard in 1926, Etienne Gilson outlined three general tendencies among historians of philosophy¹.

First, there are those who reduce the history of philosophy to a study of sources and find the explanation of philosophy outside of itself (e.g., Marx and Durkheim). They maintain that philosophies are the necessary products of causes in history such as physical or social elements outside of the philosopher. Even the philosopher’s personality remains on-

ly a particular effect of those elements. Second are those who try to go beyond the sources of a given philosophy and even beyond the concepts and images in which it is expressed to find the original intuition that generates it. These historians want to go beyond the “materials” that comprise a philosophy and locate its originating intuition. A third position and one that Gilson proposed is not sensitive to what the social milieu imposes on a philosopher, nor to the effort by which the philosopher avoids these constraints. Philosophy, on this view, “is above all love of wisdom and there is no wisdom without truth. But truth de-

---

Prof. Richard Fafara, Adler-Aquinas Institute (USA).

¹ E. Gilson, *Le rôle de la philosophie dans l’histoire de la civilisation*, “Proceedings of the Sixth International Congress of Philosophy”, Harvard, 13-17 September, Green and Company, 1926-1927 New York, p. 529-535.

pende neither on society nor on the creative genius of philosophers; it is simply truth. Systems of philosophy appear as uniquely conditioned by the necessary relations that link the ideas.”² Whereas history recognizes only philosophies (e.g., those of Plato, Aristotle, St Thomas and Descartes), Gilson introduced a non-historical concept of philosophy.

Two consequences follow from Gilson’s non-historical view. First, each philosophy appears as the expression and mirror of a civilization, i.e., what the philosopher owes to his period of time and that which his individual genius contributes. But great philosophies have much to say to us because they contain within their historical thought a timeless element which makes them perpetually contemporary with all human reason. Socrates’ method, Plato’s Idea, Aristotle’s nature and Bergson’s pure duration have their youth guaranteed by the necessity internal to the essences that

reason thinks, which is more immutable than science itself. This non-historical truth of philosophy is higher than that of historical civilizations. Furthermore, each civilization’s worth stems from its participation in that truth which surpasses it; to the extent a civilization participates in the truth, it inscribes a message that time no longer erases.

Second, regardless of epoch or form of civilization on which a philosopher depends, he finds himself in the presence of ideas, of necessary essences whose content escapes his free choice. When one idea appears to a philosopher in the splendor of its truth, the philosopher moves to free and detach it from all that does not pertain to its essence, so much so that Gilson defined all philosophy as “a metaphysical experiment pushed to the limit on the content of one idea” or “nothing other than the universe thought in function of an essence.”³

Philosophy’s Roles in Civilization

These three different interpretations of the history of philosophy correspond to three different views of the role of philosophy in the history of civilization. If philosophies dissolve into elements taken from social milieu which give birth to them, every philosophy is an ideological expression of a given state of civilization. If, on the other hand, philosophies are original products of creative

activity, philosophy no longer results from a civilization, but creates civilization. But if philosophies are expressions of an eternal truth that dominates men and societies and that discovers itself progressively by the mediation of philosophers, philosophy is neither effect nor cause, but transcendent with regard to every given state of civilization.⁴

---

² Ibid., p. 530, my translation.

³ Ibid., p. 534, my translation.

⁴ Ibid., p. 530.

Which Interpretation of Philosophy is True?

First, history shows that philosophies respond to questions posed by a given state of science and society. No one can interpret St. Thomas Aquinas, for example, without taking into account the integral influences of Aristotle, St. Augustine, and Catholic doctrine on his thought. Similarly, Descartes was influenced by the mathematical physics of his time, the corpuscular philosophy of the 16th century, and by St. Augustine. But something more than the elements philosophy borrows from a civilization is required. The great philosophies may represent their times not only because they gather ideas from them, but also because they try to synthesize them.

Second, the intellectual currents of a given epoch do not take form themselves in human minds. Each current affirms itself so much so that it seems incapable of progressing unless it suppresses the others, and human minds become a place of conflict only able to affirm necessary and contradictory ideas, but not able to reach resolution. This presents two options: accepting skepticism or the suicide of thought, or waiting until the currents can find their balance in the thought of a great philosopher. St. Thomas Aquinas, for example, went beyond the conflict of the theological tradition of St. Augustine and the doctrines of Aristotle to show that what seemed to be two antagonistic truths were in reality one. Descartes showed that Galileo's mathematical physics did not necessarily mean abandoning

great truths about God and the soul, which were the metaphysical foundation needed for the true physics. Human thought spontaneously tends toward realizing unity without which there is neither order nor peace, and both are found only in the agreement of ideas among themselves, of sentiments among themselves and with ideas, and of actions finally with the sentiments and the ideas. Gilson maintained that the agreement of ideas constitutes the base of the edifice and prepares, beyond the agreement of each individual with himself, the agreement of men among themselves. Thus, the philosopher, in thinking for himself, thinks for all men and reestablishes an equilibrium, always advancing spiritual values and, in assuring their order, making possible their progress.⁵

Third, philosophy endures beyond the civilization that it expresses. We understand, with effort, that Plato, Aristotle, Aquinas, Descartes, Kant and others have something to teach us today because each great philosophy contains eternal truth that goes beyond the accidental and the historical, a nontemporal element that makes these men perpetual contemporaries to all human reason. Moreover, all great philosophies are efforts of conciliation, not eclecticism. Regardless of the historical period, each great philosopher seeks not an agreement of ideas in mutual concessions that can be assented to, nor an attempt to adapt his ideas to others. Instead, the goal is to release an idea in a pure state and ma-

---

⁵ Ibid., p. 532.

ke the differences that divided his predecessors vanish. In view of Plato's Idea, the Being of Parmenides and the Becoming of Heraclitus appear as illusions; St. Thomas' analogical Nature all at once satisfies the rights of God and those of a creature in making the God of Denys the Areopagite appear as postulated by the universe of Aristotle; and Descartes' Cogito, or viewpoint of pure thought, deems Aristotle's physics a false spiritualism and Epicurus' atomism a materialism without a foundation. This is why the great philosophical systems generate an interest more vast than the particular civilizations they express. Beyond the problems of each generation are the problems that man himself poses. And just as we have to go deep within ourselves to get beyond ourselves, we have to reduce ideas to their pure essences to render them necessary and universal. Philosophy performs that reduc-

tion and goes beyond the limits of a particular time or form of civilization. Philosophy is not an event localized in the past, nor a unique moment in irreversible history; it is more an event beyond the conditions of space and time, persisting in some way in an eternal present. So, if civilization is not simply the way of life of a nation and a particular time, but also the treasure of accumulated truths and spiritual values common to all of humanity, philosophy engenders not only order in thoughts, it engenders the truth; rather, it only engenders order because it engenders the truth. Thus, there is no internal contradiction among the three ways of writing history that Gilson distinguished at the outset: philosophy is a result of history, but it also creates it and its creative effort is essentially a nontemporal act of submission to the truth.⁶

Concluding Thoughts

Gilson's contribution to the history of philosophy consisted of a philosophical synthesis of an existential metaphysics and a philosophical realism both of which must remain within the bosom of theology.⁷ I would posit that Gilson's Christian philosophy is well equipped to study the human person within contemporary society and cultures. His philosophy can grapple successfully with the tragic loss of confidence in human re-

ason and the resulting pathologies and threats to human freedom so prevalent in Western Civilization today. It can constitute the basis for a civilization of freedom and unmask civilizations of totalitarianism.

I also would propose that due to its long historical memory a country such as Poland, more so than countries in Western Europe, can serve as an excellent laboratory in which to sustain and

⁶ E. Gilson, op. cit. p. 534-535.

⁷ R. J. Fafara, *Etienne Gilson: Formation and Accomplishment*, Etienne Gilson Series 36, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, Toronto 2018, p. 31-38.

nurture a Christian philosophy such as Gilson's. The "Iron Curtain" that surrounded Eastern European societies blocked information coming from Western Europe with the result that Eastern Europeans could not closely follow the changes that since World War II dramatically restructured Western Civilization. But Poles, in general, and Polish intellectuals, in particular, have retained a picture of the civilization which preceded these changes: one in which Christianity was strong and classical metaphysics and epistemology were part of educational curricula, one which presupposed a continuity among antiquity and Christianity and modern times, one in

which the Enlightenment and Romanticism were considered dissenting voices in a civilization that remained classical and Christian, and one which had little in common with the attempts by the European Union and its elites to fashion a new European identity turning peoples into a post-historical, post-national, post-metaphysical, post-Christian, and even a post-religious society held together by an ideology of "Europeism."⁸ The long historical memory of Poles can help them see Europe from a broader perspective historically and philosophically and remain true defenders of Western Civilization in the genuine sense of the term.

---

⁸ R. Legutko, *Battle for Europe*, "First Things", 4 (2018), n. 282, 54.

Philosophy and Civilization (Abstract)

In his essay "The Role of Philosophy in the History of Civilization" presented at the Sixth International Philosophical Congress at Harvard in 1926, Gilson outlined three general trends among historians of philosophy. Some reduce the history of philosophy to study sources and find explanations of the philosophy beyond itself (e.g., Marx). Others try to go beyond the source of a given philosophy to find the original intuition that generates it. A third position, which Gilson espoused, is ahistorical. It depends neither on society nor on the creative genius of philosophers; it is simply truth.

Systems of philosophy are uniquely conditioned by the necessary relations that link the ideas. If philosophies are expressions of an eternal truth, dominating men and societies, which discovers itself progressively by the mediation of philosophers, philosophy is transcendent with regard to every given state of civilization and the worth of a civilization depends upon the extent it participates in truth. Gilson's conception of philosophy can go far in restoring Western Civilization's loss of confidence in human reason with its resulting pathologies and threats to human freedom today.

Filozofia i cywilizacja

Słowa kluczowe: Gilson, filozofia, historia filozofii, cywilizacja

W swoim eseju „Rola filozofii w dziejach cywilizacji” zaprezentowanym na VI Międzynarodowym Kongresie Filozoficznym na Harvardzie w 1926 r. Gilson nakreślił trzy ogólne tendencje wśród historyków filozofii. Po pierwsze, są tacy, którzy redukują historię filozofii do badania źródeł i znajdują wyjaśnienie filozofii poza nią samą (np. Marks i Durkheim). Twierdzą oni, że filozofie są niezbędnym produktem przyczyn w historii, takich jak elementy fizyczne lub społeczne poza samą osobą tworzącego filozofa. Po drugie, są ci, którzy starają się wyjść poza źródła danej filozofii, a nawet poza pojęcia i obrazy, w których jest ona wyrażona, aby znaleźć oryginalną intuicję, która je generuje. Historycy ci chcą wyjść poza „materiały”, które składają się na filozofię

i lokalizują jej początkową intuicję. Trzecie stanowisko, które zaproponował Gilson, nie jest wrażliwe na to, co środowisko społeczne narzuca filozofowi, ani na wysiłek, przez który filozof unika tych ograniczeń. Filozofia w ujęciu samego Gilsona „jest przede wszystkim miłością do mądrości i nie ma mądrości bez prawdy”. Ale prawda nie zależy ani od społeczeństwa, ani od kreatywnego geniuszu filozofów; to po prostu prawda. Podczas gdy historia uznaje jedynie filozofie (np. Platona, Arystotelesa, św. Tomasza i Kartezjusza), Gilson wprowadził niehistoryczną koncepcję filozofii. Artykuł jest przedstawieniem niehistorycznej koncepcji filozofii Gilsona i próbą wskazania jej potrzeby w dzisiejszej filozofii i kulturze.

Bibliography:

1. Fafara R. J., *Etienne Gilson: Formation and Accomplishment*, Etienne Gilson Series 36, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, Toronto 2018.
2. Gilson E., *Le rôle de la philosophie dans l'histoire de la civilisation*, "Proceedings of the Sixth International Congress of Philosophy", Harvard, 13-17 September, Green and Company, 1926-1927 New York.
3. Legutko R., *Battle for Europe*, "First Things", 4 (2018).

Nota o Autorach

Artur Andrzejuk – prof. dr hab., prof. zwyczaj. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW), na którego Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej kieruje Katedrą Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej oraz Sekcją Historii Filozofii. Autor szeregu publikacji z zakresu filozofii i teologii średniowiecznej, tomizmu, etyki i klasycznej filozofii człowieka. Interesuje się problematyką uczuć, sprawności i cnót moralnych, relacji osobowych. Jest uczniem Profesora Mieczysława Gogacza. Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7926-4070>

Izabella Andrzejuk – dr, wykładowca w Wyższej Szkole Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki oraz Wyższej Szkole Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych, a także na studiach podyplomowych Wydziału Studiów nad Rodziną UKSW. Wielokrotnie wygłaszała wykłady i referaty w Wielkiej Brytanii na zaproszenie PUNO (Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie), IPAK (Instytutu Polskiego Akcji Katolickiej), PON UJ (Polskiego Ośrodka Naukowego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Londynie) oraz parafii polskich. Jest autorką ponad dwudziestu artykułów o tematyce filozoficznej. Zainteresowania naukowe: historia filozofii (arystotelizm, tomizm, filozofia polska); filozofia, etyka, klasyczna teoria człowieka, filozoficzne podstawy mistyki. Napisała książkę pt. *Filozofia przyjaźni. Tomasz z Akwinu* (Warszawa 2007). Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4961-2580>

Marcin W. Bukala – dr hab., prof. w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN, w Zakładzie Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej. Zajmuje się historią etyki i teologii moralnej w Średniowieczu, zwłaszcza etyki gospodarczej, a także historią prawa kanonicznego i edukacji. W latach 2005-2007 prowadził badania jako stypendysta Uniwersytetu Bolońskiego, pod opieką Profesora Ovidiego Capitaniego. Jest wydawcą tekstów z filozofii i teologii polskiej XIV i XV wieku i uczestnikiem projektu «Corpus Philosophorum Polonorum». Do nowszych publikacji tego autora należą m.in.: reedycja i polski przekład traktatów etyczno-ekonomicznych Mateusza z Krakowa (Kęty, 2011) oraz monografia *Risk and Medieval «Negotium»...* (Spoleto, 2014) o pojmowaniu ryzyka gospodarczego w prawie

kanonicznym i teologii u schyłku XII i w XIII stuleciu. M. W. Bukala jest też współautorem podręcznika *Biznes, etyka, odpowiedzialność* (Warszawa, 2012).

Raymond Leo Kardynał Burke – dr prawa kanonicznego. Był arcybiskupem St. Louis, prefektem Trybunału Sygnatury Apostolskiej oraz członkiem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. W 2014 r. podpisał (wraz z trzema innymi kardynałami) *Dubia (Wątpliwości)* wobec adhortacji posynodalnej *Amoris Laetitia*, po czym został usunięty z funkcji prefekta Trybunału Sygnatury, a mianowany patronem Suwerennego Zakonu Maltańskiego (funkcja czysto formalna i w znacznym stopniu honorowa). Pomimo tego Kard. Burke nieustępliwie broni tradycyjnej doktryny katolickiej o nierozzerwalności małżeństwa, którą – jego zdaniem – wspomniana adhortacja zdaje się podważać.

Richard Fafara – dyplom magistra i doktora filozofii zrobił na Uniwersytecie w Toronto (Kanada). Studiował również na Sorbonie w Paryżu oraz Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Jest autorem, m.in., monografii *The Malebranche Moment: Selections from the Letters of Étienne Gilson & Henri Gouhier (1920-1936)*.

Mieczysław Gogacz – prof. zw. dr hab., emerytowany profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (dawnej Akademii Teologii Katolickiej). Stworzył konsekwentną odmianę tomizmu egzystencjalnego. W jego ramach broni teorii aktu istnienia i zasady niesprzeczności, tezy o odrębności i wewnętrznej jedności jednostkowych bytów oraz wynikającego z tych twierdzeń realizmu i pluralizmu bytowego. Zaproponował szereg doprecyzowań w dyscyplinach filozoficznych, takich jak filozofia bytu, antropologia filozoficzna, etyka i pedagogika. Formułował podstawy etyki zawodowej lekarza, żołnierza, funkcjonariusza Straży Granicznej; wykładał te etyki na AM, WAT i UW. Uczestniczył w debatach publicznych na temat ochrony życia, etyki zawodowej, racji stanu, polityki kulturalnej i naukowej państwa. Wykaz publikacji M.Gogacza obejmuje prawie 1000 pozycji.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0517-0781>

Curtis Hancock – jest emerytowanym profesorem filozofii. Sprawował funkcję prezesa American Maritain Association, jest współzałożycielem Gilson Society. Opublikował siedem książek, w tym *Recovering a Catholic Philosophy of Elementary Education* (Mount Pocono, Pennsylvania: Newman

House Press, 2005). Publikował również liczne artykuły i recenzje. Był aktywny w Ameryce i Europie, pisząc i wygłaszając wykłady na temat przywództwa, filozofii politycznej, etyki i filozofii religii.

Natalia Herold – mgr, absolwentka prawa i administracji na Uniwersytecie Gdańskim (lic.) i Uniwersytecie Warszawskim (mgr). Jest sekretarzem Zarządu Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Interesuje się filozofią klasyczną, a w niej szczególnie etyką i pedagogiką. Publikuje w „Roczniku Tomistycznym”.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4761-9495>

Bożena Listkowska – dr, adiunkt w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Ukończyła studia filologiczne na Wydziale Humanistycznym Akademii Bydgoskiej oraz studia filozoficzne na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Doktorat nauk humanistycznych w zakresie filozofii otrzymała na UKSW w wyniku obrony rozprawy pt. *Łowañskie modyfikacje tomizmu tradycyjnego w pracach ks. Piotra Chojnackiego*; wersja książkowa: *Tomizm otwarty Piotra Chojnackiego* (Bydgoszcz 2014). Prowadzi badania nad współczesną filozofią polską. Przedmiotami jej zainteresowań są w szczególności filozofia człowieka i metafizyka. Współredaktor serii książek: „Tomizm polski 1879–1918. Słownik filozofów”, „Tomizm polski 1919–1945. Słownik filozofów” i „Tomizm polski 1946–1965. Słownik filozofów”.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6635-5934>

Mikołaj Mościcki – dr, absolwent Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej na Akademii Teologii Katolickiej; (1976-78) stypendysta fundacji „Pax Christi” w Wiedniu; (1978-1980) stypendysta Rządu Francuskiego w Strasbourgu (1980) Uzyskał doktorat uniwersytecki z filozofii. Mieszka we Francji.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3999-1406>

Tomasz Pawlikowski – dr hab. , prof. Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych w Łodzi, absolwent ATK, doktor UW. Autor czterech książek o tematyce filozoficznej. Ostatnią była monografia *Prawda następstwem istnienia. Problem prawdy w interpretacji św. Tomasza z Akwinu*, Wydawnictwo (Lublin 2013). Ponadto autor jednej książki historycznej, kilkudziesięciu artykułów naukowych, 127 haseł w „Powszechnej Encyklopedii Filozofii” i 32 w „Encyklopedii Filozofii Polskiej”, a także ponad 20 pomniejszych publikacji (hasła w „Encyklopedii

Katolickiej”, „Wielkiej Encyklopedii PWN”, recenzje).

Ewa Agnieszka Pichola – mgr, absolwentka Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Obecnie doktorantka, kontynuuje badania w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przygotowuje rozprawę, w której analizuje dorobek Dietricha von Hildebranda z perspektywy obecności wątków modernistycznych w pismach niemieckiego fenomenologa. Interesuje się zagadnieniami z pogranicza metafizyki i psychologii, a dokładnie filozoficznych podstaw koncepcji psychologicznych i antropologicznych aspektów prawdy. Publikuje, uczestniczy w konferencjach, tłumaczy w j. angielskim.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6078-7384>

Magdalena Płotka – dr hab, kierownik (p/o) Katedry Historii Filozofii Polskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Z-ca redaktora naczelnego Rocznika Tomistycznego. Zainteresowania naukowe skupiają się wokół średniowiecznej filozofii praktycznej, historii filozofii polskiej w XV i XVI wieku, paleografii łacińskiej oraz filozofii współczesnej. Jest autorką książki *Metafizyka i semantyka. Filozofia Jana Wersora* (Warszawa, 2013) oraz *Filozofia jako praktyka. Myśl krakowskiego praktycyzmu w XV i XVI* (Warszawa 2016). Publikuje w „Rocznikach Filozoficznych”, „Edukacji filozoficznej”, „Filo-sofiji”, „Roczniku Tomistycznym” i in.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6993-2178>

Jan Pocięj – inż., magister teologii. Napisał rozprawę doktorską w Instytucie Filozofii UJ na temat związków filozofii ks. prof. Tadeusza Wojciechowskiego z odkryciami fizyki i biologii dwudziestego wieku (2017). Autor artykułu „Piotra Semenki próba odnowy filozofii klasycznej” (RT 5(2016)). Uczestnik X Międzynarodowego Kongresu Ontologicznego w San Sebastian (2012), gdzie wygłosił referat „The Wave-Corpuscle Duality of Matter and the Nature of the Universe”. Jego zainteresowania naukowe skupiają się wokół aktualizacji tomizmu w oparciu o współczesny obraz świata opracowany przez nauki przyrodnicze. Jest członkiem Sodalicii Świętej Jadwigi Królowej.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5698-6401>

Peter Redpath – jest rektorem Adler-Aquinas Institute; jest również dyrektorem Aquinas School of Leadership, kierownikiem studiów tomistycznych w Holy Apostles College and Seminary (USA); a także

aktywnym badaczem na Uniwersytecie Abat Oliba w Barcelonie (Hiszpania).

Krzysztof Andrzej Wojcieszek – dr hab., prof. Pedagogium Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie, gdzie kieruje Zakładem Profilaktyki Społecznej, Resocjalizacji i Pracy Socjalnej. Biolog molekularny, filozof (etyk), pedagog. Specjalizuje się w profilaktyce problemów alkoholowych, a filozoficznie w teorii rodzicielstwa, dydaktyce filozofii i analizie procesu rozpaczy. Członek konsultor Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych przy Konferencji Episkopatu Polski. Twórca wielu uznanych programów profilaktycznych („Noe”, „Debata”, „Korekta”, „Smak życia czyli debata o dopalaczach”, „ARS czyli jak dbać o miłość”). Autor licznych publikacji, zarówno filozoficznych, jak i zwłaszcza pedagogicznych. Ekspert wielu instytucji i zrzemień.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1047-8000>

Michał Zembruski – dr, adiunkt w Katedrze Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Pracę doktorską poświęcił tematyce zmysłów wewnętrznych w koncepcji św. Tomasza z Akwinu. Interesuje się problematyką epistemologiczną w starożytności i średniowieczu, a szczególnie problematyką pamięci i teorią intelektu możliwościowego i czynnego. Jest współredaktorem książek w serii „Opera Philosophorum Medii Aevii”. W jej ramach w 2012 opublikował monografię: *Tomasz z Akwinu. Komentarz „O pamięci i przypominaniu”*.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4647-479X>

